

Tim POVODOM...

„СУБОТИЦАФИЛМ” ОБЕЛЕЖАВА ВЕК ФИЛМА

У СЛАВУ СЕДМЕ
УМЕТНОСТИ

• *Бојан Босиљчић, филмски критичар и публициста заједно са људима из „Суботицафилма” припремио је програм којим се Суботица током целе године укључује у обележавање јубилеја – века филмске уметности.*

И поред тога што приређивачи програма верују да је дух Лифке још присутан град се не укључује у обележавање јубилеја

Пројекцијама филмова „Улазак воза у станицу”, првог остварења браће Лимијер, затим сачуваним филмовима Александра Лифке који се налазе у Суботици, као и ремек-делом „Оклопача Потемкин” Ајзенштајна, јуче је у биоскопу „Лифка” отпочела година у којој ће „Суботицафилм”, бројним пројекцијама и програмима обележити век филма.

Програм, насловљен са „Сањати отворених очију – првих 100 година” сачинили су Златко Матић, директор „Суботицафилма” и Бојан Босиљчић, филмски публициста и критичар, још крајем новембра прошле године, а 2. децембра предали га Скупштини општине на усвајање, сматрајући да и град треба да подржи обележавање овог јубилеја.

– Непосредно након што смо уобличио програм и дали му име, кренуло је и пропагирање манифестација којима Београд обележава овај значајни јубилеј, и који има сличан назив као и наш програм. То нас је уверило да смо са овом идејом направили „праву ствар” – каже Бојан Босиљчић, уредник програма.

Иако је једна од идеја водила програма била и потреба да се у граду у којем, творци програма верују још лебди дух Александра Лифке, сваког месеца приреди мали културни догађај у којем је у центру пажње филм. Већина филмских пројекција би се одвијала у биоскопу „Лифка”.

Поред јучерашње пројекције за јануар је предвиђена још и изложба филмског плаката из архиве „Суботицафилма”, у фебруару би гледаоце требао да обрадује „Мини ФЕСТ” са седам најбољих филмова овогдишњег филмског фестивала, док би гост био Небојша Букелић, филмски критичар. У марту, месецу када се додељује награда америчке филмске акаде-

мије, приказивало би се седам филмова „оскароваца” док би гост био Небојша Поповић, такође филмски критичар. Следећег месеца, пред публиком би били најбољи југословенски филмови и промоција јединог нашег часописа за визуелне медије „Сателит ТВ видео”. У месецу француског филмског фестивала у Суботици ће се приказати седам канских победника, док би у јуну публика имала прилике да види најбоље мађарске филмове уз разговор са гостом Каролом Вическом, режисером.

За традиционални Међународни филмски фестивал на Палићу резервисан је јул, док би се година филма наставила у августу пројекцијама филмова Чарлија Чаплина. Са почетком школске године, кренуло би се и у филмску едукацију те би биле представљене нове књиге филмских критичара Динка Туцаковића, Марка Бабаца и Божидара Зечевића. У октобру публику очекује пројекција седам уметничких филмских остварења а у новембру би пажња била усмерена на музичке филмове уз госте Габора Ленцела и уз организовање вечери филмске музике. И, најновији филмови који се појављују на нашем тржишту захваљујући дистрибутерима и приватним кућама као и више пројекција за децу, представљали би у децембру крај програма „Сањати отворених очију – првих 100 година”.

– И поред тога што смо овај програм још пре месец и по дана предали председнику Општине, одговора нема. Ми као филмска кућа крећемо у остварење овог програма, а колико ћемо успети да остваримо све оно што смо замислили зависиће од тога колико средстава ћемо успети да обезбедимо од спонзора када већ од града нема никаквих реакција на програм – каже Златко Матић, директор „Суботицафилма”.

5?

* КО?
* ГДЕ?
* КАДА?
* КАКО?
* ЗАШТО?

ПАНОРАМА

„ДАНИ” У БИОСКОПУ

КИШЕ НАД БАЛКАНОМ

У свом „звезданом” редитељском дебију, скопски Американац Милчо Манчевски постигао је филмски „хет-трик”. Његов дугометражни првенац „Пре кише”, добио је на овогодишњем венецијанском фестивалу победничког „Златног лава”, и тако, истовремено, и македонској кинематографији (која снима један филм сваке „преступне” године) по први пут донео ову угледну филмску награду, па чак и кандидатуру за „Оскара”. У свему томе има и прилично ироније: за овај успех „млади лав” Манчевски се највише захвалио „ацовцима” и осталим „овцима”, који су га још пре десетак година „најурили” у бели свет да тамо покаже шта зна и уме. Чисто балканска посла!

Митски Балкан, међутим, провејава и кроз читав филм, који покушава да одговори зашто народи са овог простора тако радо и ревностно упражњавају „ратне игре”. Али, овај филм није реалистички, ни политикантски. Високог визуелног стила, његова највећа вредност је управо у филмским елементима – фасцинантној фотографији Мануела Терана, оригиналној музици групе „Анастасија” и сјајној игри глумца Грегоара Колена, Катрин Картриц и, пре свих, Радета Шербедије. Манчевски је путем чистог филмског језика, кроз РЕЧИ, ЛИЦА И СЛИКЕ (како се, иначе и зову три дела његовог филма) на артистички начин проговорио о узроцима и трагичним последицама балканских етничких и верских подела, о мржњи без дна, и коначно, о рату.

Снимљен у форми омнибуса, као новоусвојеног обрасца модерног филма, „Пре кише” користи исту, шампионску, приповедачку формулу канског славодобитника, „Петпарачких прича” Квентина Тарантина. То је филм „расуте” драматургије у којој се преплићу три љубавне

приче, са кружном наративном везом између пролога и епилога. Све три приче – о забрањеној љубави, нерешивој дилеми и повратку кући (на „трагу” Фордових „Трагача”) – су интимистичке сторије о обичним, малим људима који улазе у конфликт, по први пут се опредељују и изабиру страну, и на крају гину, од руке своје сабраће! Поетски начин да се опише прва искра етничког рата.

„Пре кише” је филм који потенцира национално, а говори универзално, дело где се сусрећу митско и историјско. То је вишеслојно остварење које није само виђење Македоније у овом тренутку, већ и целе бивше Југославије, а пре свега, Босне. Осећање тешког ишчекивања, када је небо бременито могућношћу да експлодира, када су људи ћутљиви, чекајући трагедију или прочишћење. То је време „Пре кише”. У Македонији, до кише (ни)је још далеко.

Бојан БОСИЉЧИЋ